

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 11 0 У 025417 21 Увп
Бања Лука, 11.5.2022. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија, Страхине Ђурковића предсједника вијећа, Душка Бојовића и Смиљане Мрша чланова вијећа, уз учешће записничара Тамаре Кочић, у управном спору по тужби Правобранилаштво Републике Српске – Сједиште замјеника Б. (у даљем тексту: тужилац), против рјешења број ... од 16.5.2019. године Управе (у даљем тексту: тужена), у предмету признавања права својине на узурпираном земљишту, одлучујући о захтјеву тужиоца за ванредно преиспитивање пресуде Окружног суда у Бањалуци број 11 0 У 025417 19 У од 17.11.2020. године, у нејавној сједници одржаној дана 11.5.2022. године донио је

ПРЕСУДУ

Захтјев се одбија.

Образложење

Побијаном пресудом је одбијена тужба против оспореног акта тужене, којим је одбијена жалба тужиоца изјављена против рјешења Подручне јединице у Ч. број ... од 3.1.2019. године. Тим првостепеним рјешењем се, у тачки 1. диспозитива узурпантима М. К. из Ч. Г., Г. С. из З., С. Ш. из Ч. Г. (кћеркама М.) и Т. П. (кћерки М.) из Ч., признаје право својине на узурпираном земљишту у државној својини и то на к.ч. бр. 583/107 - кућа и двориште у површини од 420 m² (н.п. 1361), к.ч. број 583/108 - воћњак у површини од 2400 m² (н.п. 1360), к.ч. број 583/7 - њива у површини од 18247 m² (н.п. 1355/1), к.ч. број 583/186 - пашњак у површини од 1005 m² (н.п. 1356), к.ч. број 583/38 - ливада у површини од 465 m² (н.п. 1359), к.ч. број 583/184 - пашњак у површини од 1250 m² (н.п. 13571), к.ч. број 583/185 - воћњак у површини од 710 m² (н.п. 1358) и к.ч. број 583/3 - шума у површини од 16095 m² (н.п. 1362/1), све зване „К.“, уписане у зк. уложак број 32 к.о. Ч. Д. као општенародна имовина – државни ерар, а по новом премјеру уписане у п.л. број 335 к.о. Ч. Д. на име М. К1., Г. С1., С. Ш.1. са по 29/90 дијела и Т. П1. са 1/30 дијела, а у тачки 2. диспозитива тог рјешења је наведено да ће се након правоснажности тог рјешења извршити у земљишно – књижној евиденцији укњижба власништва на тим парцелама у корист тих физичких лица, са поменутих дијеловима.

Одбијање тужбе образложено је тиме да је оспорени акт правилан, будући да је донесен у складу са одредбом члана 3. став 1. Закона о узурпацији („Сл. гласник Републике Српске“ број 70/06) који закон се и даље примјењује, у смислу члана 355. став 2. Закона о стварним правима („Сл. гласник Републике Српске“ број 124/08, 58/09, 95/11 и 60/15, у даљем тексту: ЗСП) према којем се Закон о узурпацији примјењује до ступања на снагу катастра непокретности основаног у складу са Законом о премјеру и катастру

Републике Српске („Сл. гласник Републике Српске“ број 6/12, 110/16 и 62/18). Како је у употпуњеном поступку, уз учешће странака и вјештака геодетске струке, извршена идентификација предметног земљишта а и увид у историјат уписа права и облика својине на тим непокретностима уписаним у зк. уложак број 32 к.о. Ч. Д., као и Одлуку број ... од 3.12.1980. године о утврђивању успостављене граничне линије између шума и шумског земљишта с једне стране и пољопривредног земљишта с друге стране за к.о. Ч. Д., те записник о повлачењу граничне линије број ... од 7.10.1980. године, па у поступку и узете изјаве странака, а и свједока М. М. рођеног 1952. године и Б. П. рођеног 1929. године, правилно је утврђено да се предметно земљиште налази у режиму државног ерара уписаног 1886. године, а општенародна имовина је уписана 1948. године, које земљиште није под шумом већ је пољопривредног карактера, при чему се један дио земљишта обрађује, тако да се и налази у пољопривредном комплексу, које непокретности су биле уписане на правног предника узурпаната Ј. (Р.) П. са 1/1 дијела са стањем уписа крајем 1955. године, с тим да је 1959. године отворен нови лист број 122 к.о Ч. Д. и те парцеле уписане на име М. (Ј.) П. са 1/1 дијела, који упис је остао непромијењен све до ступања на снагу авио снимка 1.1.1975. године. Након тога су те непокретности добиле нове топографске ознаке у укупној површини од 40592 м² и уписане у нови п.л. број 335 к.о. Ч. Д. на име М. (Ј.) П. са 1/1 дијела, а списком промјена број 92/10 и рјешења о насљеђивању Основног суда у Котор Варошу број 73 0 О 004016 09 од 30.3.2010. године је иза умрлог М. (Ј.) П. дошло до промјена посједника на тим непокретностима, тако да су и уписани поменути узурпанци, сходно чему им је и признато право својине на том земљишту, јер је утврђено да су се те непокретности налазиле у посједу њиховог правног предника и прије 8. јула 1955. године.

Благовременим захтјевом за ванредно преиспитивање те пресуде (у даљем тексту: захтјев) тужилац побија њену законитост, због повреде закона и повреде правила поступка која је могла бити од утицаја на рјешење ствари. Истиче да се суд уопште није бавио разлозима тужбе против оспореног акта, будући да је изостало правилно утврђивање релевантне чињенице да ли је парцела број 1362/1 (с.п. 583/3) која је у ранијем поступку идентификована као шума површине 16095 м², на дан 6.4.1941. године по култури била шума, а што је требало утврдити одговарајућим вјештачењем по вјештацима шумарске односно пољопривредне струке, па тек након тога донијети правилну и на закону засновану одлуку. Додаје да је предметну управну ствар требало ријешити по новом Закону о узурпацијама и добровољачким компетенцијама, којим је прописано да ће се поступци за расправљање имовинско - правних односа насталих узурпацијом земљишта а који нису окончани по раније важећем пропису, окончати по одредбама тог закона. Даље наводи да првостепени орган није на неспоран начин утврдио када је узурпација извршена, а тужена је прихватила закључке првостепеног органа у том дијелу, иако првостепени орган након што му је предмет враћен на поновни поступак није извео ни један нови доказ, нити је утврдио нове чињенице у погледу момента узурпације, при чему првостепени орган није поступио ни у складу са упутама из пресуде истог суда број 11 0 У 018974 16 У од 31.01.2017. године којом је тужба уважена и раније рјешење тужене поништено, са образложењем да је предметну управну ствар требало рјешавати искључиво у складу са одредбама ЗСП-а којим законом је стављен ван снаге Закон о узурпацији („Сл. гласник Републике Српске“ број 70/06), а који став изражен у тој пресуди је супротан ставу из побијане пресуде. Такође истиче да није јасно утврђено на који начин узурпанци користе предметно земљиште, у смислу Закона о узурпацији, јер је само за дио земљишта утврђено да се обрађује, па тако да није утврђено да ли је за сваку непокретност узурпација непрекидна а и да ли су испуњени услови прописани законом. Наглашава да су предметне непокретности прије

авио снимка биле уписане у п.л. број 119 к.о. Ч. Д. на име Ј. (Р.) П. са 1/1 дијела, са стањем уписа крајем 1955. године, а да су 1959. године преписане на име М. (Ј.) П. са 1/1 дијела у нови посједовни лист број 122 к.о. Ч. Д., који упис је остао непромијењен све до ступања на снагу авио снимка 1.1.1975. године, након чега су те непокретности добиле нове топографске ознаке и у укупној површини од 40592 m² уписане у нови п.л. број 335 к.о. Ч. Д. на име М. (Ј.) П. са 1/1 дијела. Стога сматра да из наведеног произилази да првостепени орган није на јасан и прецизан начин утврдио испуњеност услова из члана 3. став 1. Закона о узурпацији, односно да није на јасан начин утврдио да ли је то земљиште узурпирано прије 8. јула 1955. године, јер је утврдио само стање уписа крајем 1955. године, а у вези са чим је дат само паушалан закључак да је предметно земљиште могло бити посјед породице П. јер је прва евиденција устројена 1955. године, а што значи да се ради о субјективном закључку органа. Даље наводи да ни у поновном поступку првостепени орган а ни тужена у образложењу својих рјешења, нису навели ваљане разлоге за признање права својине Г. С. из З. и С. Ш. из Ч. Г., јер из изведених доказа произилази да за именоване нису испуњени услови прописани чланом 5. став 4. Закона о узурпацији, имајући у виду да из њихове адресе пребивалишта јасно произилази да оне не живе стално на узурпираном земљишту нити га користе, па тако да им и не може бити признато право својине по основу узурпације, што оспорени акт у цијелости чини незаконитим. Такође сматра да је погрешно позивање тужене на став из пресуде Врховног суда Републике Српске број 15 0 У 002482 16 Увп од 5.10.2018. године који се односио на фактичку власт на ствари, који став се не може примијенити на поступак узурпације, јер је (како наводи) Законом у узурпацији јасно прописано да посјед мора бити непрекидан и континуиран након 8. јула 1955. године, што значи да се и у том погледу тужена упустила у произвољно тумачење ставова судова примјењујући их на потпуно различите ситуације које су јасно прописане принудним прописима. Предлаже да се пресуда укине и предмет врати истом суду на поновни поступак и одлучивање, или да се пресуда преиначи тако да се тужба уважи и оспорени акт поништи.

Тужена у одговору на захтјев остаје у свему код разлога образложења оспореног акта.

Заинтересована лица у овој управној ствари, М. К., Г. С., С. Ш. и Т. П. нису дале одговор на захтјев.

Размотривши захтјев, одговор тужене, побијану пресуду и остале прилоге у списима предмета, на основу одредбе члана 39. Закона о управним споровима („Сл. гласник Републике српске“ број 109/05 и 63/11, у даљем тексту: ЗУС) одлучено је као у изреци ове пресуде из сљедећих разлога:

Из списка произилази да је дана 28.6.2013. године Комисија за излагање података о непокретностима и утврђивање права на непокретностима Подручне јединице Ч., доставила на надлежно поступање имовинско - правној служби те подручне јединице, записник о току излагања од 29.3.2013. године према којем је Комисија донијела закључак да се прекида поступак излагања на предметним непокретностима, а ради рјешавања узурпације тог земљишта. Потом је Подручна јединица Ч. у неколико наврата доносила рјешења, која су поништавана рјешењима тужене, при чему је у управном спору и нижестепени суд донио пресуду број 11 0 У 018974 16 У од 30.1.2017. године уваживши тужбу тужиоца поништио рјешење тужене од 3.5.2016. године, којим је била одбијена жалба тужиоца против ранијег рјешења првостепеног органа којим је такође

било признато заинтересованим лицима право својине на предметном земљишту. У извршењу те пресуде, тужена је поништила претходно првостепено рјешење, па је у поновљеном поступку првостепени орган донио рјешење које чини правно јединство са предметним оспореним актом, признавши заинтересованим лицима право својине на наведеном узурпираном земљишту, позивајући се на одредбу члана 355. став 2. ЗСП-а према којој се до дана ступања на снагу катастра непокретности основаног у складу са Законом о премјеру и катастру Републике Српске и даље примјењује Закон о узурпацији. Како је у проведеном поступку утврђено да је предметно земљиште узурпирано прије 8. јула 1955. године, у смислу члана 3. став 1. Закона о узурпацији, с тим да је након тог датума прешло у посјед поменутих заинтересованих лица по основу наслеђивања, закључено је да су испуњени услови да се утврди право својине у корист заинтересованих лица на предметном земљишту. То рјешење је одбијањем жалбе тужиоца потврђено оспореним актом, а који је оснажен побијаном пресудом, са разлозима који су већ изнесени у уводном дијелу образложења ове пресуде.

Побијана пресуда је правилна и законита.

Наиме, тачно је да је чланом 355. став 2. ЗСП-а прописано да ступањем на снагу тог закона престаје да важи поменути Закон о узурпацији, при чему је у члану 356. став 2. ЗСП-а прописано да заинтересовано лице које није покренуло поступак по прописима из члана 355. тог закона који су стављени ван снаге, може до ступања на снагу катастра непокретности основаног у складу са Законом о премјеру и катастру Републике Српске, ако има правни интерес за остваривање својих права по тим прописима, покренути поступак за рјешавање спорних имовинско-правних односа на непокретностима, из којих одредаба јасно произилази да је у вријеме одлучивања, односно до коначног оснивања катастра непокретности и даље у примјени поменути Закон о узурпацији. Сходно томе је првостепени орган правилно поступио тиме што је по том закону и расправљао узурпацију предметног земљишта, имајући у виду да је тек након доношења првостепеног рјешења а и оспореног акта, ступио на снагу дана 12.2.2020. године Закон о узурпацијама и добровољачким компетенцијама („Сл. гласник Републике Српске“ број 8/2020. године) на који се тужилац неосновано позива, а којим је у члану 28. став 1. прописано да поступци за расправљање имовинско-правних односа насталих узурпацијим земљишта који нису окнотчани по раније важећем пропису окнотчаће се по одредбама тог закона.

Такође је тачно да је одредбом члана 3. став 1. Закона о узурпацији прописано да ће се на земљиштима која су узурпирана прије 8. јула 1955. године, признати право својине уколико одредбама тог закона није другачије одређено, с тим да је одредбом члана 4. став 1. тог закона прописано да се право својине на узурпираном земљишту може признати само уколико је узурпант физичко лице, а ставом 2. тог члана прописано да уколико је узурпирано земљиште прешло у посјед другог физичког лица прије 8. јула 1955. године на било који начин, узурпантом се сматра то друго физичко лице, те у случају да је узурпирано земљиште прешло после 8. јула 1955. године у посјед другог физичког лица, узурпантом ће се сматрати то друго физичко лице, само ако је прелаз услиједио по неком другом правном основу.

Одредбом члана 5. став 1. истог закона је прописано да се право својине које се признаје на узурпираном земљишту уписује у корист узурпанта у јавне књиге о евиденцији непокретности, а одредбом члана 6. тог закона прописано да се на земљишту узурпираном прије 8. јула 1955. године неће признати право својине ако је то земљиште:

а) под шумом која је остала у шумском комплексу након успостављања граничне линије између шума и шумског земљишта с једне и пољопривредног земљишта с друге стране, б) енклава и полуенклава која смета правилном газдовању шумама у шумском комплексу, в) на сметњи правилном уређењу бујичиних и ерозивних подручја, г) на сметњи комуникацијама и д) узурпант напустио.

Према томе, с обзиром на наведене одредбе, да би на узурпираном земљишту дошло до признавања права својине, неопходно је да буду испуњени прописани услови, који се односе на то да је узурпација земљишта извршена прије 8. јула 1955. године од стране физичког лица, те да је промјена посједа, уколико је до ње дошло након наведеног датума, извршена по ваљаном правном основу а и да је узурпирано земљиште након повлачења граничне линије остало у пољопривредном комплексу.

Како је у конкретном случају након употпуњавања поступка, утврђено да се предметно земљиште налази у режиму државног ерара уписаног 1886. године, а да је општенародна имовина на том земљишту уписана 1948. године, те да земљиште није под шумом, како то и произилази из Одлуке о утврђивању успостављене граничне линије између шума и шумског земљишта с једне и пољопривредног земљишта с друге стране за к.о. Ч. Д. број 01-474-9/80 од 3.12.1980. године, а и записника о повлачењу граничне линије број 05-474 од 7.10.1980. године, при чему су и саслушани свјedoци потврдили да се предметне непокретности налазе у посједу правних предника заинтересованих лица и прије 8. јула 1955. године, а чији искази нису доведени у сумњу, неспорно је да су правилно утврђене све релевантне чињенице за рјешавање предметне управне ствари.

Сходно томе је заинтересованим лицима као узурпантима и признато право својине на предметним непокретностима, како је то образложено у побијаној пресуди, а које разлоге у потпуности прихвата и овај суд.

Стога је без утицаја позивање тужиоца на то да су у предметној управној ствари рјешења првостепеног органа више пута поништавана, те да је према ставу из раније пресуде нижестепеног суда број 11 0 У 018974 16 У од 30.1.2017. године питање узурпације требало рјешавати у складу са релевантним одредбама ЗСП-а, а који став није правилан јер се и даље примјењују одредбе Закона о узурпацији, како је то већ и објашњено, сходно чему је и поступљено у конкретном случају.

У погледу приговора тужиоца у односу на признавања права својине Г. С1. из З. и С. Ш.1. из Ч. Г., такође је правилно у побијаној пресуди указано да Закон о узурпацији као услов за признавања права својине на узурпираном земљишту не прописује обавезу пребивалишта на узурпираном земљишту, односно да није неопходно да узурпант стално борави на одређеној непокретности, већ је довољно да повремено непокретност користи као своју и исказује вољу да је и даље користи, па како су поменути узурпант који немају пребивалиште у мјесту у којем се налазе предметне непокретности, у току поступка јасно и изразили вољу да те непокретности и даље користе, то су ти приговори тужиоца правилно одбијени, у ком смислу је овај суд већ изразио правни став у поменутој пресуди број 15 0 У 002482 16 Увп од 5.10.2018. године на коју се и позвала тужена у оспореном акту, па тако да је без основа и трвдња тужиоца да се тај став не може примијенити на предметни случај.

С обзиром на изнесено, како је предметно земљиште константно у посједу физичких лица, правних предника заинтересованих лица, и то у периоду од прије 8. јула

1955. године, како је то прописано одредбом члана 2. став 1. Закона о узурпацији, те да је то земљиште по ваљаном правном основу (по основу наслеђивања) сада у посједу заинтересованих лица, те да је и било у државној својини - ерар и у пољопривредном комплексу, што и представља услов из одредбе члана 4. Закона о узурпацији, то је заинтересованим лицима на том земљишту правилно признато право својине, а за шта су у првостепеном рјешењу и оспореном акту тужене дати ваљани разлози, што је и поткријепљено релевантним чињеницама и доказима, па тако да у поступку доношења оспореног акта и нису учињене повреде поступка из члана 197. Закона о општем управном поступку („Сл. гласник Републике Српске“ број 13/02, 87/07, 50/10 и 66/18), како је то и констатовано у побијаној пресуди.

Стога, овај суд налази да побијаном пресудом није остварен ниједан од разлога њене незаконитости из одредбе члана 35. став 2. ЗУС-а, па тако да се на основу одредбе члана 40. став 1. истог закона, предметни захтјев тужиоца одбија.

Записничар
Тамара Кочић

Предсједник вијећа
Страхиња Ћурковић

Тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић